



HRVATSKA
GOSPODARSKA
KOMORA

PLAĆE PO ŽUPANIJAMA

- Razina plaća
- Dinamika kretanja plaća
- Plaće po djelatnostima
- Finini podaci za 2018.



IZDAVAČ

Hrvatska gospodarska komora

ZA IZDAVAČA

Luka Burilović

PRIPREMIO

Sektor za financijske institucije i ekonomske analize

Odjel za makroekonomske analize

tel.: +385 (0)1 4828 373

fax.: +385 (0)1 4561 535

e-mail: makroekonomija@hgk.hr

web: hgk.hr

SADRŽAJ

■ Uvod	4
■ Razina plaća	5
■ Dinamika kretanja plaća	8
■ Plaće prema djelatnostima	10
■ Finini podaci za 2018.	12
■ Zaključak... ..	12

UVOD

Pri jačanju trgovinskog protekcionizma gospodarski trendovi u svjetskom, a time i europskom gospodarstvu sve više ovise o dinamiziranju domaće potrošnje, a time o kretanju kupovne moći i sklonosti potrošnji kućanstava, u čemu razina plaća ima važnu ulogu. Uz to, nepovoljni demografski trendovi potenciraju nestašicu radne snage u većini zemalja, što rezultira jačanjem migracijskih tokova prema razvijenijim zemljama s višom razinom dohotka. Kako bi ograničile te procese i zadržale mladu i školovanu radnu snagu, tranzicijske zemlje dinamičnije podižu razinu plaća pa tako posljednjih godina u zemljama EU najdinamičnije rastu plaće u tranzicijskim zemljama srednje i istočne Europe. U tom kontekstu kretanje razine plaća u NUTS 3 regijama postaje sve važnije jer njihov međuodnos, među ostalim, utječe i na dinamiku unutarnjih (između hrvatskih regionalnih jedinica) i vanjskih migracija stanovništva.

Kontinuitet rasta plaća u realnom izrazu na razini Hrvatske prisutan je od 2014. godine, dajući time važan doprinos povećanju raspoloživih sredstava i kupovne moći kućanstava, omogućujući rast obujma prometa u trgovini na malo te rast osobne potrošnje, koja je u našim uvjetima bitna odrednica rasta ukupne gospodarske aktivnosti, odnosno BDP-a. Rast plaća osobito je ubrzan u posljednje tri godine pod utjecajem stabiliziranja gospodarskog rasta, pozitivnih pomaka na tržištu rada, ali i poreznih promjena usmjerenih na povećanje neto plaće i smanjenje poreznog opterećenja rada. Ipak, u odnosu na slične zemlje, dinamika rasta plaća uglavnom je niža pa nas druge zemlje sustižu i prestižu u visini plaća.

Regionalnu komponentu utjecaja razine i dinamike plaća u Hrvatskoj teško je utvrditi zbog ograničenja u statističkoj podlozi u vezi s ažurnošću, obuhvatom i sadržajem podataka. Tako su najrelevantniji i najkvalitetniji podaci o plaćama (podaci DZS-a temeljeni na RAD-1G obrascu) trenutno dostupni tek za 2017. godinu, dok su Finini podaci temeljeni na godišnjim izvješćima poslovnih subjekata dostupni za 2018. godinu, ali su nedostatnog obuhvata (samo obveznici poreza na dobit, bez banaka, osiguravajućih društava i ostalih financijskih institucija) i narušenog teritorijalnog načela (pokazatelji su izvedeni prema sjedištu trgovačkog društva, a ne prema mjestu obavljanja aktivnosti).

Veći dio ove analize temelji se na podacima Državnog zavoda za statistiku o plaćama na razini NUTS 3 regija, pri čemu je glavni nedostatak to što se iznosi bruto i neto plaće odnose na stanje 31. ožujka promatrane godine, a to može iskriviti sliku, osobito u županijama s izraženom sezonskom komponentom u zapošljavanju (turizam, poljoprivreda). Navedenim istraživanjem obuhvaćeni su zaposleni u pravnim osobama svih oblika vlasništva, tijelima državne vlasti te tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na području Republike Hrvatske. Nisu obuhvaćeni zaposleni u obrtu i slobodnim profesijama i zaposleni osiguranici poljoprivrednici te u podacima o prosječnim mjesečnim neto i bruto plaćama nedostaju podaci o njihovim isplatama. Važna je činjenica da se navedeni podaci metodološki razlikuju od podataka koji se uobičajeno koriste za mjesečnu i godišnju statistiku plaća na razini Hrvatske (prema JOPPD obrascu), koja zasad nije dostupna za razinu regionalnih jedinica.

1 | RAZINA PLAĆA

Situaciju u Hrvatskoj obilježavaju izrazite razlike u razini plaća među regionalnim jedinicama te skroman broj onih jedinica koje ostvaruju višu plaću od prosječne u Hrvatskoj. Posebnu ulogu ima Grad Zagreb koji zbog svoje gospodarske snage, udjela u BDP-u (trećina BDP-a Hrvatske), zaposlenosti (30% zaposlenih u Hrvatskoj) i stanovništvu (20% stanovništva Hrvatske) snažno utječe na ukupnu aktivnost u zemlji, a time i na visinu prosječne mjesečne plaće po zaposlenom u pravnim osobama. U takvim okolnostima županije teško dosežu razinu prosječne plaće u Hrvatskoj te znatno zaostaju u odnosu na prosječnu plaću u Gradu Zagrebu.

Neto plaća u Gradu Zagrebu bila je u 2017. godini 17,1% viša od prosječne u Hrvatskoj, s tim da je u posljednjih 14 godina uvijek bila barem 15% viša od prosječne. Slična je situacija i s bruto plaćom koja je u Gradu Zagrebu u 2017. godini bila 21,0% viša od hrvatskog prosjeka, s tim da je u prethodnih 14 godina uvijek bila barem 20% viša.

Relativno visoka razina plaća u Gradu Zagrebu je dijelom razlog visokog raspona između najviše i najniže prosječne neto plaće u Hrvatskoj među NUTS 3 regijama. Od 2001. godine Grad Zagreb u svim godinama ima barem 40% višu neto plaću od županije s najnižom plaćom, pri čemu se tek mijenjala županija koja je u pojedinoj godini bilježila najnižu plaću. Tako je u 2017. godini neto plaća u Gradu Zagrebu bila 41,8% viša nego u Varaždinskoj županiji koja je te godine imala najnižu plaću. **Ipak, u posljednje se tri godine postupno smanjuje raspon između najviše i najniže neto plaće u regijama, i to s 1:1,46 u 2015. na 1:1,42 u 2017. godini.**

► Bruto i neto plaće po županijama

	Neto plaća po zaposlenom, HRK				Bruto plaća po zaposlenom, HRK				Djelatnost NKD U 2017.	
	2016.	2017.	Promjena		2016.	2017.	Promjena		S najvišom neto plaćom	S najnižom neto plaćom
			2017./2016., u %	RH = 100 2017.			2017./2016., u %	RH = 100 2017.		
Republika Hrvatska	5.696	5.971	4,8	100,0	8.037	8.304	3,3	100,0	K	N
Kontinentalna Hrvatska										
Grad Zagreb	6.740	6.990	3,7	117,1	9.896	10.050	1,6	121,0	B	N
Zagrebačka županija	5.444	5.876	7,9	98,4	7.658	8.188	6,9	98,6	H	I
Krapinsko-zagorska županija	4.803	5.082	5,8	85,1	6.543	6.854	4,8	82,5	D	N
Varaždinska županija	4.705	4.929	4,8	82,5	6.407	6.634	3,5	79,9	D	N
Koprivničko-križevačka županija	5.224	5.420	3,8	90,8	7.159	7.326	2,3	88,2	B	N
Međimurska županija	4.653	5.018	7,8	84,0	6.317	6.764	7,1	81,5	D	I
Bjelovarsko-bilogorska županija	4.814	4.971	3,3	83,3	6.537	6.664	1,9	80,3	K	N
Virovitičko-podravska županija	4.737	4.938	4,2	82,7	6.373	6.566	3,0	79,1	Q	N
Požeško-slavonska županija	4.971	5.210	4,8	87,3	6.732	6.966	3,5	83,9	D	I
Brodsko-posavska županija	5.150	5.221	1,4	87,4	7.066	7.032	-0,5	84,7	Q	L
Osječko-baranjska županija	5.141	5.400	5,0	90,4	7.034	7.300	3,8	87,9	B	N
Vukovarsko-srijemska županija	4.853	5.085	4,8	85,2	6.529	6.739	3,2	81,2	B	N
Karlovačka županija	5.310	5.483	3,3	91,8	7.311	7.444	1,8	89,6	D	N
Sisačko-moslavačka županija	5.274	5.375	1,9	90,0	7.210	7.265	0,8	87,5	B	G
Jadranska Hrvatska										
Primorsko-goranska županija	5.690	5.979	5,1	100,1	7.971	8.272	3,8	99,6	D	N
Ličko-senjska županija	5.053	5.406	7,0	90,5	6.864	7.305	6,4	88,0	B	L
Zadarska županija	5.404	5.571	3,1	93,3	7.449	7.586	1,8	91,4	K	N
Šibensko-kninska županija	5.292	5.546	4,8	92,9	7.224	7.489	3,7	90,2	D	G
Splitsko-dalmatinska županija	5.354	5.595	4,5	93,7	7.418	7.662	3,3	92,3	D	N
Istarska županija	5.647	5.911	4,7	99,0	7.908	8.194	3,6	98,7	J	N
Dubrovačko-neretvanska županija	5.738	6.019	4,9	100,8	8.022	8.309	3,6	100,1	B	F

Izvor: DZS, obrada: HGK

► Rang NUTS 3 regija prema visini prosječne neto plaće

Regija	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Grad Zagreb	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Dubrovačko-neretvanska	4	4	4	4	4	4	4	3	2	2	2
Primorsko-goranska	2	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3
Istarska	3	3	3	3	3	3	3	4	4	4	4
Zagrebačka	7	6	7	8	12	8	8	5	5	5	5
Splitsko-dalmatinska	6	7	9	7	8	7	7	7	7	7	6
Zadarska	5	5	5	5	5	6	5	6	6	6	7
Šibensko-kninska	10	8	10	9	7	11	9	10	9	9	8
Karlovačka	9	9	6	6	6	5	6	8	8	8	9
Koprivničko-križevačka	12	12	12	12	11	10	11	11	10	11	10
Ličko-senjska	11	11	11	11	10	13	13	13	13	14	11
Osječko-baranjska	13	13	13	13	13	12	12	12	12	13	12
Sisačko-moslavčka	8	10	8	10	9	9	10	9	11	10	13
Brodsko-posavska	15	15	15	14	15	15	14	14	14	12	14
Požeško-slavonska	17	16	14	16	14	14	16	17	17	15	15
Vukovarsko-srijemska	14	14	16	15	16	16	15	15	15	16	16
Krapinsko-zagorska	18	18	17	17	17	17	17	16	16	18	17
Međimurska	21	21	21	21	21	20	20	20	20	21	18
Bjelovarsko-bilogorska	16	17	18	18	19	19	19	18	18	17	19
Virovitičko-podravska	19	20	19	19	18	18	18	19	19	19	20
Varaždinska	20	19	20	20	20	21	21	21	21	20	21

Regije s neto plaćom višom od prosječne u RH

Izvor: DZS, obrada: HGK

U posljednjih je desetak godina poredak regionalnih jedinica prema visini neto plaće relativno statičan, osobito na vrhu i pri dnu distribucije. **Na čelu je s najvišom plaćom cijelo vrijeme Grad Zagreb, dok se na posljednjem mjestu prema visini plaće izmjenjuju Međimurska (najniža plaća od 2007. do 2012. te u 2016. godini) i Varaždinska županija (najniža neto plaća od 2012. s izuzetkom 2016. godine).** Pritom je u prvom dijelu promatranog razdoblja (do 2014. godine) poredak prve četiri regionalne jedinice bio identičan, da bi se od 2015. godine promijenio poredak i ustalio kod prvih pet NUTS 3 regija prema visini neto plaće. Šire promatrano, u razdoblju od 2007. do 2017. godine na prva tri mjesta prema visini prosječne neto plaće u svakoj su godini bile pozicionirane tri od ove četiri regije: Grad Zagreb, Primorsko-goranska, Dubrovačko-neretvanska i Istarska županija, s tim da su se u svim godinama na prva tri mjesta nalazile Primorsko-goranska županija i Grad Zagreb. Istodobno se u tom razdoblju među tri županije s najnižom neto plaćom pozicionirala kombinacija između Varaždinske, Virovitičko-podravske, Bjelovarsko-bilogorske i Međimurske županije, s tim da je u svim godinama Varaždinska županija pripadala grupi od tri županije s najnižom plaćom.

Uzak je krug regionalnih jedinica s natprosječnom plaćom. U razdoblju od 2007. do 2017. godine neto plaću iznad prosječne u Hrvatskoj bilježi Grad Zagreb, a njemu se povremeno priključuju Primorsko-goranska ili Dubrovačko-neretvanska županija. Izuzetak je 2017. godina u kojoj su prvi put tri regije imale natprosječnu plaću (Grad Zagreb, Primorsko-goranska i Dubrovačko-neretvanska županija), što upućuje na pozitivne pomake i jačanje konvergencije u razini plaća među županijama. Međutim, izvan promatranog razdoblja, odnosno prije gospodarske krize, veći je broj regija bilježio natprosječnu plaću, pa su tako u 1994.

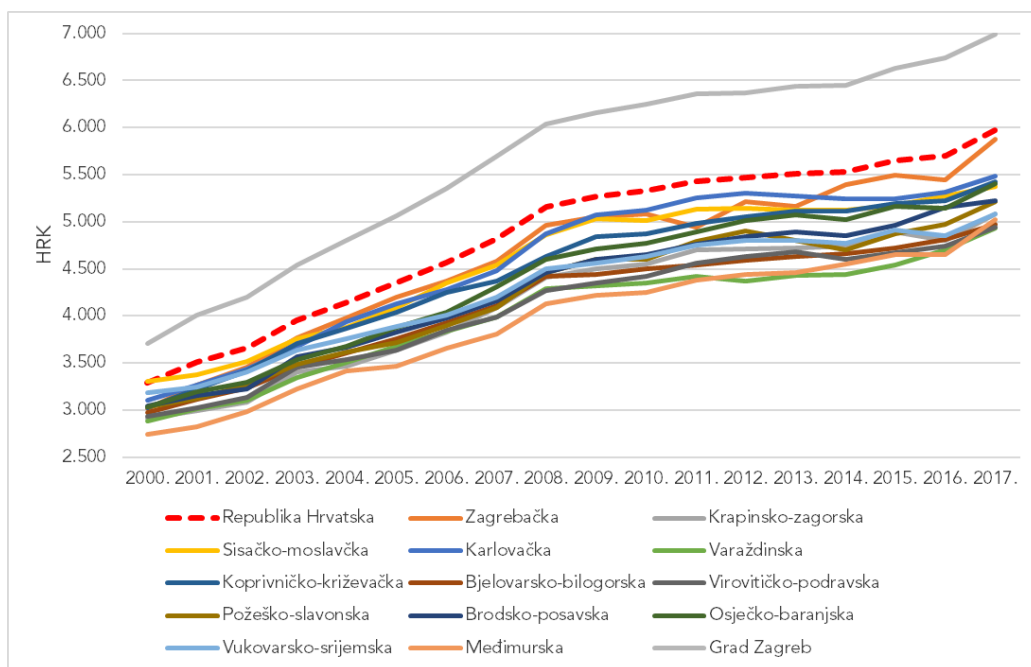
godini (prva godina od koje postoje usporedivi podaci po županijama) neto plaću višu od prosjeka Hrvatske bilježili Grad Zagreb i sedam županija, a u 2003. godini Grad Zagreb i četiri županije (u preostalim su godinama prije promatranog razdoblja barem po tri regije imale natprosječnu plaću).

Posljednjih je godina sve vidljiviji utjecaj niza uspješnih turističkih sezona na razinu plaća pa se na vrhu poretka regija prema visini neto plaće, uz Grad Zagreb i Zagrebačku županiju, nalaze sve županije Jadranske Hrvatske, izuzev Ličko-senjske županije.

2 | DINAMIKA KRETANJA PLAĆA

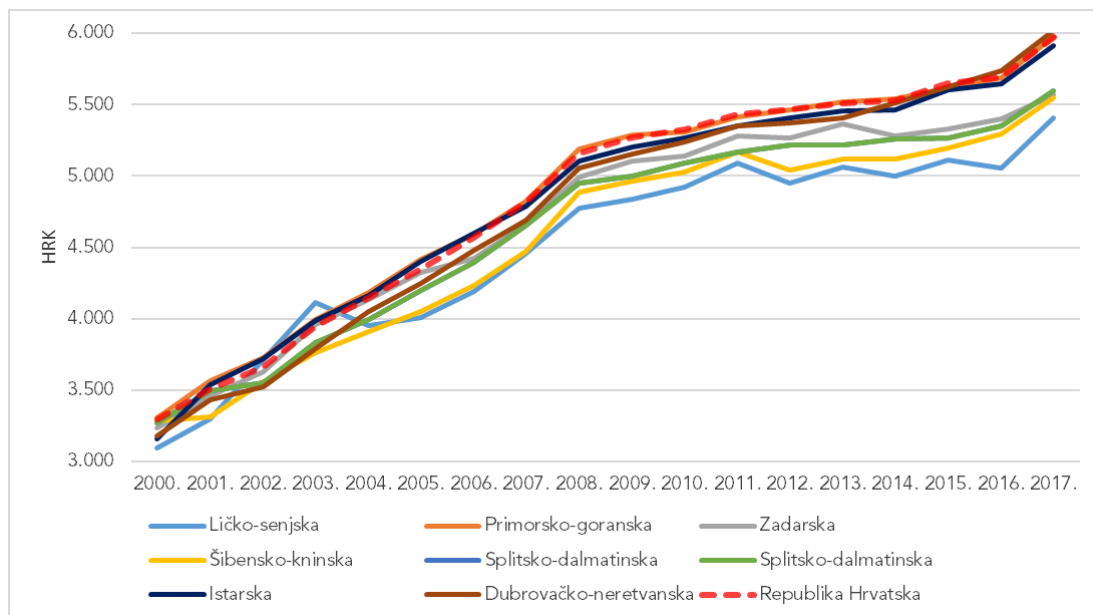
Promatra li se kretanje plaća po NUTS 2 regijama, uočljivo je da je u Kontinentalnoj Hrvatskoj prisutna diferencijacija među županijama i Gradom Zagrebom, pri čemu se Grad Zagreb pozicionira iznad prosjeka Hrvatske, dok se plaće u ostalim županijama kreću međusobno sličnom dinamikom, a konstantno su ispod hrvatskog prosjeka. U posljednjim je godinama uočljiv određen odmak u razini plaća u Zagrebačkoj županiji obilježen nešto bržim približavanjem prosječnoj plaći u Hrvatskoj, što je dijelom refleksija blizine i utjecaja Grada Zagreba. S druge strane, plaće u županijama Jadranske Hrvatske bilježe nešto homogeniju dinamiku kretanja, pri čemu se po bliskim kretanjima izdvajaju Istarska, Primorsko-goranska i Dubrovačko-neretvanska županija, čija razina plaća oscilira oko prosječne u Hrvatskoj.

► Kretanje neto plaće u županijama Kontinentalne Hrvatske



Izvor: DZS, obrada HGK

► Kretanje neto plaće u županijama Jadranske Hrvatske



Izvor: DZS, obrada HGK

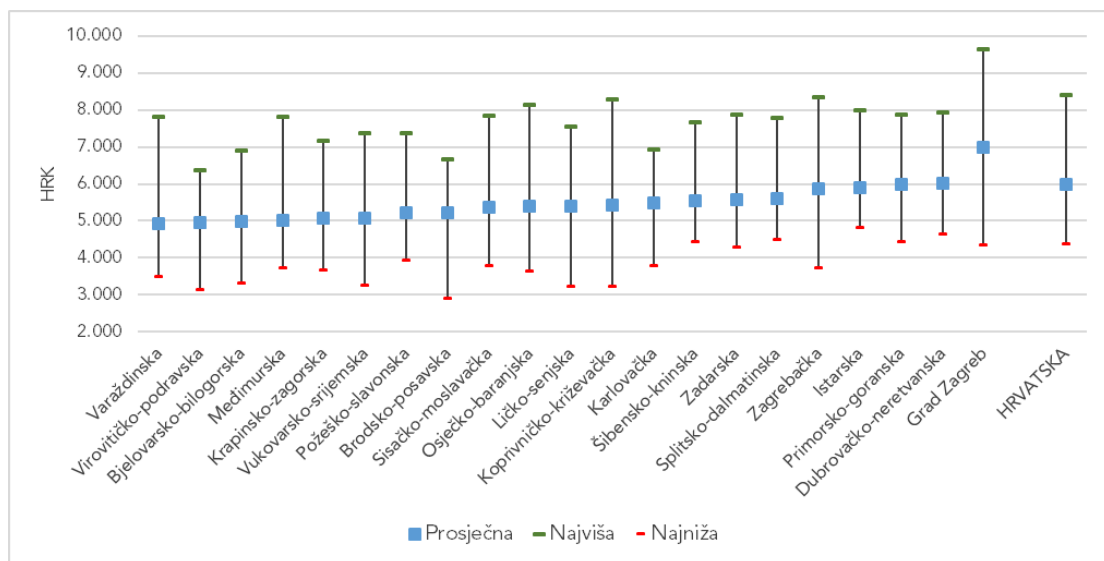
U 2017. su u odnosu na prethodnu godinu neto plaće u Hrvatskoj porasle za 4,8% (u nominalnom izrazu sa stanjem 31. ožujka), a taj se rast po NUTS 3 regijama kretao od 1,4% u Brodsko-posavskoj do 7,9% u Zagrebačkoj županiji. Rast neto plaće na razini prosječnog u Hrvatskoj ostvaren je u četiri županije, natprosječan rast zabilježen je u sedam županija, dok je kod ostalih županija i u Gradu Zagrebu rast neto plaće bio ispodprosječan. **Riječ je o prvoj godini nakon 2009. u kojoj je rast neto plaće zabilježen u svim županijama, što je odraz stabiliziranja, dinamiziranja i šire rasprostranjenosti gospodarskog rasta.** Regionalne jedinice u Hrvatskoj su brojne i relativno male pa se pojedinačni problemi u tvrtkama u znatnoj mjeri odražavaju na gospodarstvo županije. Stoga su i kretanja u razini neto plaće često diskontinuirana i oscilatorna. Tako su u posljednjih pet godina Zagrebačka, Ličko-senjska i Međimurska županija dva puta pripadale trima županijama s najvišim ostvarenim rastom u pojedinoj godini. Međutim, istodobno su Zagrebačka i Ličko-senjska županija u po dvije godine zabilježile i pad razine plaća koji je u polovini slučajeva pripadao trima najizraženijim padovima zabilježenima među svim županijama u određenoj godini. S druge strane, u posljednjih je pet godina trima županijama s najnižim stopama rasta (odnosno najvišim stopama pada) Zadarska županija pripadala triput, a dvaput su to bile Karlovačka i Požeško-slavonska županija. U takvim je okolnostima **u dugoročnijem razdoblju (2017. u odnosu na 2008. godinu) prosječna neto plaća najviše povećana u Međimurskoj (+21,4%), Dubrovačko-neretvanskoj (+19,1%) i Zagrebačkoj županiji (+18,5%), dok je istodobno najniži porast zabilježen u Sisačko-moslavačkoj (+10,7%), Zadarskoj (+11,5%), Bjelovarsko-bilogorskoj (+12,4%) i Karlovačkoj županiji (+12,4%).** Unatoč visokom rastu i činjenici da se od 1995. godine do sada Međimurska županija nalazila među šest županija u kojima niti jedne godine nije zabilježen pad neto plaće, ipak ta županija i dalje pripada regionalnim jedinicama s niskom razinom plaće (u 2017. godini četvrta odozdo s razinom od 84,0% prosjeka Hrvatske).

3 | PLAĆE PREMA DJELATNOSTIMA

Najniža je prosječna mjesečna neto plaća u Hrvatskoj u 2017. godini (sa stanjem 31. ožujka) isplaćena u Administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (4 350 kuna), dok su najvišu plaću imali zaposleni u Financijskim djelatnostima i djelatnosti osiguranja (8 395 kuna). Međutim, situacija po regionalnim jedinicama znatno varira s različitim djelatnostima u kojima se ostvaruje najviša ili najniža razina plaća, ali i s različitom dinamikom kretanja plaća po djelatnostima. Pritom se najniža neto plaća najčešće ostvaruje u Administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (u 12 županija i Gradu Zagrebu), potom u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (u tri županije), u Trgovini na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla (u dvije županije), Poslovanju nekretninama (u dvije županije) te u Građevinarstvu (u jednoj županiji). S druge strane, najčešće je najviša prosječna neto plaća u 2017. godini isplaćivana u djelatnosti Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija (u osam županija), u Rudarstvu i vađenju (u šest županija i Gradu Zagrebu), u Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (u dvije županije), u Financijskim djelatnostima i djelatnosti osiguranja (u dvije županije), dok je u po jednoj županiji najviša plaća isplaćena u Informacijama i komunikacijama i u Prijevozu i skladištenju.

Najveću je razliku u neto plaći između djelatnosti s najvišom i najnižom plaćom u 2017. godini imao Grad Zagreb s razlikom od 5 294 kune, a razliku veću od pet tisuća kuna imala je još Koprivničko-križevačka županija. Istdobno je najniža razlika između djelatnosti s najvišom i najnižom prosječnom plaćom zabilježena u Karlovačkoj (3 158 kuna) i Istarskoj županiji (3 190 kuna).

► Prosječna, najviša i najniža neto plaća po djelatnostima u 2017.



Izvor: DZS, obrada HGK

Promatrano regionalno po djelatnostima, najviša je prosječna neto plaća isplaćena u Gradu Zagrebu u djelatnosti Rudarstva i vađenja (9.637 kn), dok je najniža prosječna plaća isplaćena u Brodsko-posavskoj županiji u djelatnosti Poslovanja nekretninama (2.874 kn).

Važnost je Grada Zagreba u determiniranju kretanja i visine plaća vidljiva i iz činjenice da je u 17 od 19 djelatnosti u Gradu Zagrebu u 2017. godini isplaćivana viša plaća od prosječne za tu djelatnost u Hrvatskoj. Slijede Primorsko-goranska (sa 11 djelatnosti) i Dubrovačko-neretvanska županija u kojoj je devet djelatnosti imalo više neto plaće od prosječnih u Hrvatskoj za tu djelatnost. Najčešće se natprosječne neto plaće isplaćuju u Rudarstvu i vađenju, Prerađivačkoj industriji, Opskrbi električnom energijom, plinom, parom i klimatizaciji i Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi u kojima su po sedam županija i Grad Zagreb imale natprosječnu plaću. **Krapinsko-zagorska i Bjelovarsko-bilogorska županija niti u jednoj djelatnosti ne ostvaruju višu neto plaću od prosječne u Hrvatskoj za tu djelatnost.** Na važnost turističke aktivnosti i kontinuitet uspješnih turističkih sezona upućuje i činjenica da je prosječna neto plaća u Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane znatno viša u svim županijama Jadranske Hrvatske od neto plaće u toj djelatnosti u Gradu Zagrebu.

Iako je u 2017. u odnosu na 2016. godinu zabilježen rast prosječne mjesečne neto plaće u svim regijama, očekivano je da postoje znatne razlike u kretanju plaća u pojedinim djelatnostima unutar regija. Tako porast plaća u tom razdoblju u svim djelatnostima bilježe samo Osječko-baranjska i Međimurska županija, što rezultira i natprosječnim rastom njihove ukupne neto plaće. S druge strane, Ličko-senjska županija ima najviše djelatnosti s padom neto plaće (njih osam) iako bilježi natprosječno visok rast ukupne neto plaće. Slijedi je Brodsko-posavska županija u kojoj je u šest djelatnosti zabilježena niža neto plaća u 2017. nego u 2016. godini. Najčešće je smanjenje neto plaće u promatranom razdoblju zabilježeno u djelatnosti Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo (prisutno u 17 županija, Gradu Zagrebu i Hrvatskoj u cjelini), a slijedi djelatnost Prijevoza i skladištenja s padom neto plaće u sedam županija i u Gradu Zagrebu. Istodobno je **rast neto plaće u svim regionalnim jedinicama zabilježen u djelatnostima povezanim s proračunskim financiranjem (Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje, Obrazovanje, Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi) te, što posebno ohrabruje, u Prerađivačkoj industriji.**

Grad Zagreb ostaje najatraktivnija regija za zapošljavanje jer se u njemu u 14 od 19 NKD djelatnosti ostvaruje najviša prosječna mjesečna neto plaća. U tri je djelatnosti (Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, Poslovanje nekretninama i Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti) neto plaća najviša u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, dok je u Opskrbi vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša najviša plaća u Splitsko-dalmatinskoj, a u Prijevozu i skladištenju u Zagrebačkoj županiji. Nasuprot tomu, najniže neto plaće u po tri djelatnosti bilježe Bjelovarsko-bilogorska (djelatnosti E, H i S) i Vukovarsko-srijemska županija (K, M i P), a slijede Brodsko-posavska (I i L), Požeško-slavonska (B i C) i Virovitičko-podravska županija (D i N) s po dvije djelatnosti te Koprivničko-križevačka (O), Krapinsko-zagorska (F), Ličko-senjska (J), Međimurska (R), Sisačko-moslavačka (G), Šibensko-kninska (A) i Zagrebačka županija (Q), u kojima po jedna djelatnost ima najnižu prosječnu neto plaću u državi.

4 | FININI PODACI ZA 2018.

Finini podaci o neto plaći po zaposlenom na temelju godišnjih financijskih izvještaja tvrtki obveznika poreza na dobit užeg su obuhvata od podataka DZS-a, stoga je i prosječna plaća prema tom izvoru nešto niža. Međutim, u nedostatku novije serije podataka DZS-a po regionalnim jedinicama, ovdje se koriste kao aproksimacija kretanja u 2018. godini.

Prema Fininim je podacima prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom u Hrvatskoj u 2018. godini nastavila svoj rast i povećana je za 4,1%. Pritom je pad neto plaće zabilježen samo u Šibensko-kninskoj županiji (-0,3%), ali je ta županija u prethodne dvije godine bilježila najviši rast neto plaće od svih regionalnih jedinica. U ostalim regionalnim jedinicama rast neto plaće u 2018. godini kretao se u rasponu od 0,3% do 9,1%. Najviši je rast zabilježen u Vukovarsko-srijemskoj (9,1%), Požeško-slavonskoj županiji (7,9%) i Međimurskoj (7,5%), dok su istodobno neto plaće najmanje rasle u Koprivničko-križevačkoj (0,3%), Zadarskoj (2,5%) i Dubrovačko-neretvanskoj županiji (2,8%). Nakon stagnacije u 2016. godini, raspon između najviše i najniže neto plaće među regionalnim jedinicama postupno se smanjuje, pa je tako plaća u Gradu Zagrebu u 2016. bila 64,9% viša nego u Virovitičko-podravskoj županiji, da bi u 2017. godini ona bila 56,0% viša. **U 2018. godini su poduzetnici u tri regionalne jedinice bilježili isplatu neto plaće višu od prosječne u Hrvatskoj, i to u Zagrebačkoj (za 1,1%) i Istarskoj županiji (za 2,1%) te Gradu Zagrebu (za 14,6%).**

Finini podaci upućuju na to da je i tijekom prošle godine nastavljen rast plaća te da se pri dinamičnijem rastu plaća u regijama u kojima je ona na nižim razinama zadržava tendencija smanjivanja raspona plaća među regionalnim jedinicama.

ZAKLJUČAK

Razina plaća važna je za životni standard stanovništva i kreiranje potrošnje kućanstava kao dominantne odrednice formiranja BDP-a, a time i dinamike gospodarskog rasta. Rast plaća je poželjan do granice u kojoj ne narušava konkurentnost, odnosno dok je usklađen s rastom produktivnosti. Pritisak na rast plaća sve je izrazitiji i zbog nepovoljnih demografskih trendova koji rezultiraju nedostatkom radnika u određenim djelatnostima. Stoga je visina i dinamika plaća po regijama dijelom ovisna o demografskim kretanjima i gospodarskoj strukturi regija, odnosno o snazi pritiska nedostatka radnika u pojedinim djelatnostima te o potrebi zaustavljanja emigracijskih tokova. U takvim su okolnostima regionalne razlike u visine plaća i u dinamici njihova kretanja i dalje snažno izražene, ali sa sve jasnijim znacima pozitivnijih tendencija u kretanju plaća. Ponajprije je riječ o široko rasprostranjenom rastu plaća koji obuhvaća sve regije, a potom o činjenici da županije s niskom razinom plaća u pravilu bilježe njihov viši rast. To upućuje na uspostavu procesa konvergencije u razini plaća tijekom kojeg se smanjuju rasponi između najviše i najniže plaće među regionalnim jedinicama. Pri stabiliziranju gospodarskog rasta očekuje se nastavak rasta plaća uz smanjivanje regionalnih razlika u njihovoj razini, što će poboljšati standard i životne uvjete stanovništva pri ravnomjernijem regionalnom razvoju poduprtom učinkovitijim korištenjem sredstava iz fondova EU. Stoga je snažnija investicijska aktivnost usmjerena u djelatnosti veće dodane vrijednosti temeljene na inovativnijoj i tehnološki naprednijoj proizvodnji preduvjet osiguranja više razine plaća u hrvatskim regijama.

KRATICE

BDP	Bruto domaći proizvod
BDV	Bruto dodana vrijednost
DZS	Državni zavod za statistiku
EU	Europska unija
FINA	Financijska agencija
HGK	Hrvatska gospodarska komora
JOPPD	Jedinstveni obrazac Izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja, uveden od početka 2014. godine
NUTS 2	Statističke regije uglavnom s 800.000 do 3.000.000 stanovnika (u Hrvatskoj Kontinentalna i Jadranska Hrvatska)
NUTS 3	Statističke regije uglavnom s 150.000 do 800.000 stanovnika (u Hrvatskoj 20 županija i Grad Zagreb)

DJELATNOSTI NKD 2007:

- A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo
- B Rudarstvo i vađenje
- C Prerađivačka industrija
- D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija
- E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša
- F Građevinarstvo
- G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla
- H Prijevoz i skladištenje
- I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
- J Informacije i komunikacije
- K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
- L Poslovanje nekretninama
- M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti
- N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
- O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje
- P Obrazovanje
- Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi
- R Umjetnost, zabava i rekreacija
- S Ostale uslužne djelatnosti

Opće napomene:

Ovu analizu izrađuje i za nju je odgovoran HGK. Informacije, mišljenja, analize i zaključci koji se iznose temelje se na javnim statističkim i ostalim informacijama što potječu iz izvora u čiju se potpunost i točnost HGK pouzdaje, ali za koje ne jamči. Utoliko su informacije, mišljenja, analize i zaključci izneseni u ovoj publikaciji podložni promjenama koje ovise o promjenama izvora informacija te o promjenama koje nastupe od trenutka pisanja teksta do njegova čitanja. Ova publikacija ili njeni dijelovi ne mogu se kopirati ili bilo kako drukčije reproducirati bez navođenja izvora.

